

שאלון בחינה

בנושא:

מקוואות

מועד:

אב התשפ"ה

סמל שאלון:

109.08.25

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

מועד אב התשפ"ה

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגיש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

טבילה בנהרות

- 1 (נהרות ממי מעיינות – נחלקו (בנדרים מ, א) האמוראים האם מותר לטבול בימות הגשמים בנהרות כשהם זוחלים רב ואבוב דשמואל אסרו, ושמואל התיר !
א) באר סברותיהם, וכיצד פסקו הראשונים, שולחן ערוך ורמ"א הלכה למעשה ?
ב) רב ואבוב דשמואל דאסרו לטבול בזוחלין האם אסרו - רק במקומות החדשים שהנהר גדל – עקב ירידת הגשמים, או שמא אסרו אף במקומות הישנים ? הוסף לבאר כיצד העלה הבית יוסף בזה להלכה !
ג) כשידוע שרבו הזוחלין על הנוטפין, העיד רבי צדוק (ז, ג) שטובלים כשהמים זוחלין – לכאורה זה דין פשוט – באר (שני ביאורים לפחות), מה החידוש בדברי רבי צדוק ?

טבילה במעיין

- (2 א) מעיין ארבעים סאה זוחל לתוך כלי ולא הפסיקו האם ניתן לטבול בתוך הכלי בעוד המים זוחלין.
(הוסף לבאר מעמד המים לאחר שיצאו מן הכלי האם מטהרין באשבורן או בזחילה ?
(ב) מעיין שמימיו מועטין האם ניתן להטביל בתוכו – כלים קטנים ביותר שנקנו מגוי ?
(ג) האם יש אפשרות להוסיף ארבעים סאה שאובין בכדי להשלימו לארבעים סאה ?

הווייתו בטומאה

- (3 א) בדין הווייתו בטומאה – האם מותר להוליך - מי גשמים היישר לתוך בור הטבילה על ידי צינור - שהוא פשוטי כלי עץ שטומאתו מדרבנן ?
(ב) האם ניתן להוליך מים מן המעין או מקווה ארבעים סאה - ישירות אל בור הטבילה - על ידי צינור מתכת שטומאתו מן התורה ?
(ג) כשרוצים להוליך מי גשמים לבור הטבילה על ידי צינור מתכת - המקבל טומאה מן התורה האם ניתן לחברו לקרקע ולהוליך על ידו. וכן האם ניתן להמשיך את כל הארבעים סאה אחרי יציאתם מן הצינור על גבי קרקע שאינה בולעת וההמשכה תהיה פחות משלושה טפחים ?

הווייתו בידי אדם

- (4 א) רוב מים מים שהובאו לבור הטבילה בכלי מנוקב על ידי בהמה האם נפסל המקווה – מדין הווייתו בידי אדם ?
(ב) כלי קטן שהיה עומד על מדרגת המקווה במקום שאין המים מגיעים ובא אדם ונענע המים עד שנתכסה הכלי האם עלתה לכלי טבילה למרות הנענוע שבוצע על ידי אדם ?
(ג) שני מקוואות חסרים וביניהם כותל, שני אנשים טבלו בשני המקוואות - ומחמת טבילתם עלו המים על שפת הכותל והתהוותה השקה כשיעור המועיל – האם ההשקה כשרה למרות שהתהוותה על ידי טבילת אדם ?

דין האם אמרינן תלינן בדאורייתא ודרבנן

- (5 א) שני מקוואות - כשאחד י"ט סאה ואחד ארבעים סאה – ונפלו לתוכם ג' לוגין שאובין ולא נודע לאיזה – לאחר מכן ירדו מי גשמים והחסר התמלא האם המקוואות כשרים לטבילה ?
(ב) כששני המקוואות חסרים ונפלו שלושה לוגים לאחד מהם ולא נודע להיכן – ושוב התמלאו שתיהם במי גשמים וטבלה אישה באחד מהם האם צריכה לחזור ולטבול ומדוע?
(ג) אישה טמאה מחמת כתם - שירדה לטבול ועלה הספק האם בשעת טבילה היו ארבעים סאה במקווה האם חייבת לחזור לטבול – כיוון שספיקא דרבנן אזלינן לקולא ?

שינוי המים

- (6 לפיכך בסעיף א' וב' שני סוגי משקין שונים התייחס לכל אחד מהם - ובאר האם פוסלים את המקווה במצבים שונים המוצגים לפיכך : מדין שינוי צבע כשנפלו למקווה ארבעים סאה או מעיין ארבעים סאה ושינו צבעו. או מדין שאובים כשהיה בהם ג' לוגין ונפלו מכלי לתוך מקווה חסר האם פסלוהו ?
(א) יין אדום ?
(ב) מים מלוכלכים מחמת הדחת כלים שהשתנה טעמם, ריחם, ומראיהם ?
(ג) מים שמחמת שהורתחו פעמים רבות הרי שהשתנה צבעם לחלב ?

טבילה בזוחלין

7) איתא במשנה (מקוואות ה, ה): "נוטפין שעשאן זוחלין סומך אפילו מקל אפילו קנה אפילו זב וזבה יורד וטובל דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר כל דבר שהוא מקבל טומאה אין מזחילין בו."
(א) הסבר משנה זאת לפי שיטת הרמב"ם?
וכמי מן התנאים פסק הרמב"ם במחלוקת זו?
(ב) כיצד פירש ר"ש משנה זאת? והאם נפסקה שיטת ר"ש בשולחן ערוך?
(ג) כשיש נקב בבור הטבילה בגובה למעלה מארבעים סאה והמים זוחלין דרכו - וטבלה אישה האם הרב יורה שתחזור לטבול?

טבילה בכלים

8) (א) בשולחן ערוך (סעיף ז) איתא שכלי יוכשר לטבילה כשבתוכו נקב בשיעור בכדי שיטהר - מאידך בסעיף מ איתא אפילו כל שהוא, אינו חשוב כלי לפסול המקווה – הבא את תירוצי הש"ך ורע"א?
(ב) מה השיעור הנקב המטהר בכלי עץ, וכלי חרס, ושיעור נקב המטהר לטבילה בכלי מאבן?
(ג) כאשר נקבו בנקב המועיל לפסול מתורת כלי – וחזר וסתמו בסיד בלבד ללא חיבור לקרקע האם כשר לטבול בו כלי מתכות שנלקחו מן הגוי שטבילתם מן התורה?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9) (א) מקווה ארבעים סאה שהיה מלוכלך - נתן סאה מים שאובים ונטל סאה מימי המקווה – וכן על זה הדרך עד שהמקווה יתנקה האם המקווה נפסל לטבילה?
(ב) מעיין ארבעים סאה שהיה מלוכלך - נתן סאה מים שאובים ונטל סאה מימי המעיין – עד שהמעיין יתנקה האם המעיין נפסל לטבילה למאן דאמר דמעין נפסל בשאיבה?
(ג) בקבוק שפיו צר ובתוכו מים בשיעור ג' לוגין נפל למקווה חסר מארבעים סאה ומיד הוציאוהו האם המקווה נפסל מחמת נגיעת המים שאובים במי המקווה?

10) (א) שני מקוואות חסרים או שחסר רק אחד מהם וביניהם נקב השקה בשיעור שפופרת הנוד ובתוך נקב ההשקה ישנה רשת עם נקבים דקים החולקת בין שתי המקוואות – האם הרשת תפסול את השקתם?
(ב) כותל שבין שתי מקוואות – נסדק הכותל מצד לצד בגובהו היינו ממטה למעלה או באורכו – האם עלתה השקה?
(ג) שני מקוואות אחד שאוב ואחד כשר והושקו זה לזה – לאחר מכן פקקו בפקק את נקב ההשקה האם חזר המקווה השאוב – לפיסולו כבתחילה?

11) (א) שלג שלא נשאב בכלי והוא בשיעור ארבעים סאה ולפני המסתו – הטבילו בו כלי זכוכית שנקנו מגוי החייבים טבילה מדרבנן או כלי מתכת שחיובם מדאורייתא – האם יש לחזור ולהטבילם שנית?
(ב) בור טבילה ריק שהוליכו לתוכו שלג בשיעור ארבעים סאה עלי ידי כלים לא מנוקבים - וכעת נמס השלג – האם הועלו המים מפסול שאובים?

ג) שלג לא שאוב בשיעור ארבעים סאה ומחמת קוצר הזמן רוצים להמיסו על ידי השלכה לתוכו מים רותחים שאובים יותר משלושה לוגין האם יש להתיר ?

12) מקווה ששייך לגוי וטובלות בו ישראליות ומעלות לו שכר, ויש מפתח בידו :
א) כשהמקווה היה ריק לגמרי ויש חשש שהגוי מילאו במים שאובים את כולו - האם איסור שאובין בכולו דאורייתא או דרבנן. הוסף לבאר מה שיעור הנקב כשרוצים להשיקו למקווה כשר ?
ב) כשידוע בבירור שהיה בתחילה כ"א סאה כשרים והספק רק על הי"ט סאה הנותרים - והגוי אומר שהשלים את המקווה ביי"ט סאה כשרים - ולא שאובים, האם יש להתיר טבילה במקווה לדעת השולחן ערוך ?
ג) כשידוע שבתחילה היו ארבעים סאה כשרים - האם יש לחשוש שהגוי החליף את כל המים במים שאובים, כיצד העלה הש"ך בחשש זה ?